

Tožnice ugovor, da dovoljenje k zidanju njej nasproti v pravno moč stopilo ni, ker se ni povabila k návodu in ker se jej stavbeni konsenz dostavil ni, ne zasluži ozira. Če se tudi s popolno določenostjo dokazati ni dalo, da se je tožnica k navodu osobno povabila, je pa vender gotovo, da se je povabilo njej ali pa vsaj njenemu možu dostavilo. In ker je zadnji k návodu se oglasil, morala sta tožena meniti, da je tožnico njeni mož opravičeno zastopal, ker je ravno pravno dejanje v njenem imenu izvršil, h kateremu se ni potrebovalo posebnega pooblastila. Da se je stavbeni konsenz možu tožnice in ne njej sami dostavil, to je čisto neodločilno, ker je pri vsem tem tožnica dobro vedela, da se je zidanje pričelo, ter bi bila, če je menila, da tožena zidata brez dovoljenja, prav lahko pri stavbinem uradu vse potrebno izvedela.

Izvenredno revizijo zavrnilo je najvišje sodišče z določbo od 17. januarja 1881, št. 381, iz

razlogov,

da se v enakih razsodbah spodnjih instanc ne opazi jasna krivica, tako da ni pogojev, pod katerimi bi se ti razsodbi vsled dvornega dekreta od 15. februarja 1853, št. 2593, spremeniti smeli.

J. U. dr. Miroslav Pacák.

Razmera med brezuspešnim zapeljanjem k umoru (§. 9. kaz. zak.) in pozneje vsled naročila započetim poskusom umora. §. 5. kaz. zak.

(Konec.)

Dr. Bloch je govoril mej drugim tudi to-le: „Ničnosti uzrok po §. 344. št. 5. kaz. pr. r. velja, ker bi se pri okoliščini, da poškodovani kazenske objave ni sam vložil, temveč da se je ta objava vsled instigacije tretje osebe in sicer župnika, kateri je, kakor je sam pri sklepni obravnavi izjavil, z jednim izmed zatožencev v sovraštvu živel, po drugih osebah vložila, in pri okoliščini, da se je z dotičnimi pričami dokazati nameravalo, da jim je poškodovani povedal, da se je sam v prepad zvrnil, vsled predloga zagovornišтва dotične priče bile morale zaslišati. Nasproti pa odpade ničnosti uzrok §. 344. št. 5. in 10. kaz. pr. r. zaradi zavrnitve predloga

zagovorništva, da naj se preiskovanje zaradi hudodelstva poskušene-
nega zapeljanja k umoru vstavi, ker je porotno sodišče zatoženca
le zaradi poskušene- najetega zavr- tatnega umora in ne tudi zaradi
hudodelstva poskušene- ga zapeljanja k umoru obsodilo.“ —

Generalni prokurator je najprej dokazal, da ničnosti pritožba
M.—a ni v nobenem oziru opravičena, ter je potem prešel na pre-
tresovanje ničnosti pritožbe državnega pravdnika.

„Mnenje sodišča, da poskušeni umor tik brezuspešnega za-
peljanja k umoru obstati ne more, izvira iz zamenjave pojmov z
dejanji. Ako kdo koga drugega zapeljati skuša, da naj natanko
določeno osebo usmrti, in ako ta vsled zapeljanja v resnici zazna-
menovano osebo usmrti ali usmrtiti poskusi, potem se sme res samo
jeden delikt, namreč poskušeni ali pa dovršeni umor, činitelju in
prouzročitelju prištevati. Zadnji se je namreč zakrivil, da je s
svojim delovanjem zločinstvo prouzočil, da je v činitelji hudobno
misel izbudil. — (§. 5. in 134. kaz. zak.). — Vsa drugačna pa je
stvar tedaj, če je kdo v določenem času kako osebo z denarjem
k umoru natanko določenega človeka zapeljati skušal, in če je
zapeljanje brezuspešno ostalo; in če se je zapeljivec pozneje zopet
k svojemu prejšnjemu sklepu povrnil, tako da je po drugi osebi,
katero je zopet z denarno obljubo k izvršitvi zapeljeval, umor
onega človeka vsaj v štadiji poskusa izvršil. — V tem slučaju ne
obstoji le samo jeden določen delikt, temveč pričujoča sta dva
čina, kojih vsak ima subjektivne znake v kazenskem zakonu nor-
miranega hudodelstva. Prvi čin je brezuspešno zapeljevanje k
izvršitvi umora, kateri je v §. 9. kaz. zak. kot posebno hudodel-
stvo zaznamenovano; drugi čin kaže se nam kot prouzočitev izvr-
šene- ga ali poskušene- ga umora, katero §. 5. kaz. zak. kot sokrivdo pri
dovršenem zločinstvu zaznamenuje. Ako se vse okoliščine današnjega
slučaja v ozir vzemo, tedaj postane natanko razvidno, da so po-
rotniki s potrditvijo vprašanj 1. in 5. oziroma zatoženca M.—a, in
s potrditvijo vprašanj 8. in 9. gledé sozatoženca Tomaža Ch. kot
resnico izkazali, da je M. v marci 1877. l. na starem N.—u poskus
umora, v prejšnjih dveh letih pa brezuspešno zapeljanje Antonija
in Marka C.—a in in Mihela Z.—a k umoru ravno istega N.—a,
in da je Tomaž Ch. ravno ista hudodelstva — drugo ko sokrivec
izvršil. S tem je dokazano, da je tako M., kakor tudi Tomaž Ch.
kriv dveh v zakonu kot kaznivih zaznamenovanih činov različnega

značaja, in da obstoji v tem slučaju realna konkurenca hudodelstev. Te dve hudodelstvi pa se toliko manj zjediniti ali v jedno združiti moreta, ker ni jedno morda pripravljajoči čin ali sredstvo družega, temveč se obe natanko razločujeta po času, kraji in osebah. Brezuspšno zapeljanje k umoru zgodilo se je nekoliko poprej, na drugem kraji in nasproti drugim osobam; poskus umora izvršil se je pozneje, po drugem činitelji in na drugem kraji.

Porotno sodišče podpira svoje mnenje, „da se je prvo hudodelstvo z drugim v jedno zjediniilo“, tudi še s sklicevanjem na §. 44. d. kaz. zak., v katerem se „zapeljanje“ koga družega k hudodelstvu kot posebno obteževajoča okoliščina navaja, ter sklepa iz tega, da zapeljanje k hudodelstvu, ako hoče biti posebno obteževajoča okoliščina, ne more biti ob enem tudi posebno hudodelstvo. Ta argument pa nam zmoto, v kateri je bilo sodišče, popolnoma razkrije. V §. 44. d. kaz. zak. navedena „obteževajoča okoliščina“ stavi izvršitev ali vsaj poskus hudodelstva, h kateremu je obdolženi koga zapeljal, tedaj uspeh, ki je nastal, za potreben pogoj, v tem ko ima v §. 9. kaz. zak. normirano hudodelstvo ravno brezuspšnost zapeljanja za potreben pogoj. —

Zapeljanje kot tako samo se kaznuje v §. 9., in to za tega delj, da radi pomanjkanja uspeha činitelj, kateri je svoj hudobni namen že z zunanjim hudobnim činom razkril, nekaznovan ne ostane. Ako je pa brezuspšno zapeljanje h kakemu hudodelstvu že samo ob sebi delikt, tedaj ne more biti obteževajoča okoliščina družega delikta, ki se niti izvršil ni“. — Generalni prokurator prišel je potem do sklepa, da se mora ničnosti pritožba M.—ova zavreči, da se pa mora ničnosti pritožba državnega pravdnštva uslišati in da naj kasacijski dvor, ker je že vse istinito dognano, o stvari sami razsodi. —

Potem ko je dr. Bloch še nekaj malega zoper trditve generalnega prokuratorja opomnil, odšel je kasacijski dvor k posvetovanju ter razglasil, ko je zopet vstopil, razsodbo: Ničnosti pritožba M.—ova se zavirže, pač pa se pritrdi ničnosti pritožbi državnega pravdnštva in razsodba c. kr. porotnega sodišča od 22. junija 1877, št. 113/2073, se v tem oziru premeni, da se M. razen hudodelstva poskušenege zavratnega umora po §§. 8, 134, 135, 1. 3. kaz. zak. tudi še gledé na vprašnji 5. precizirani čin hudodelstva po-

skušene zapeljave k umoru po §§. 9, 134, 135, 1. 3. kaz. zak. in T. Ch. razen hudodelstva sokrivde pri zločinstvu zavratnega umora po §§. 5, 8, 134, 135, 1. 3. kaz. zak. tudi še gledé na v vprašanji 9. precizirani čin sokrivde pri hudodelstvu poskušene zapeljave k umoru po §§. 5, 9, 134, 135, 1. 3. kaz. zak. krivega spozna, da se ona dva zaradi tega in sicer M. po §§. 34, 202, 138, 2. odst. kaz. zak. k trinajstletni težki, z jednim postom dne 25. vsacega meseca poostreni ječi, Tomaž Ch. po §§. 138, 2. odst. kaz. zak. k dvanajstletni težki z jednim postom dne 25. vsacega meseca poostreni ječi obsodita. Sicer pa prvosodnijska rabsodba ostane nesprenjena.

Razlogi:

„Uvaževaje, da je tudi c. kr. državno pravdništvo ničnosti pritožbo na podlagi §. 344. št. 11. kaz. pr. r. radi tega vložilo, ker je porotno sodišče napačno sodilo, da se zatoženca M. in Tomaž Ch. vsled tega, ker sta se že hudodelstva poskušnega in najetega zavratnega umora za kriva spoznala, ne moreta tudi še hudodelstva poskušene zapeljave k zavratnemu umoru za kriva spoznati; uvaževaje, da se ničnosti pritožba c. kr. državnega pravdnistva v tem oziru kot popolnoma opravičena kaže, ker je v §. 9. kaz. zak. zaznamenovani kaznjivi čin posebno hudodelstvo, kojega kaznjivost dokazuje na jedni strani popačeno mišljenje onega, kateri koga družega k hudodelstvu zapeljava, spodbuja ali zapeljati skuša, na drugi strani pa razloček mej samo poskušanim in res izvršenim zapeljanjem; glede na to, da se hudodelstvo, kojega se zatoženca obdolžujeta, namreč ono poskušene zapeljave k umoru v času, kraji in osobah istinito od hudodelstva poskušnega umora razločuje, kojega sta se zatoženca za kriva spoznala ter da tedaj ni uzroka, zakaj da bi kdo za poskušeno zapeljanje ne mogel odgovoren biti radi tega, ker se je za krivega spoznal hudodelstva poskušnega umora; pretresovaje, da so porotniki vprašanji 5. in 9. potrdili, da so v na M.—a ozirajočem se vprašanji 5. vsi na hudodelstvo poskušene zapeljave k najetemu umoru nanašajoči se momenti po §§. 5, 9, 134, 135. kaz. zak. in v na Tomaža Ch. ozirajočem se vprašanji 9. vse potrebe hudodelstva sokrivde pri poskušeni zapeljavi k najetemu umoru v smislu §§. 5, 9, 134, 135, kaz. zak. obsežene; glede na to, da sta se zaznamenovana zato-

ženca zaznamenovanih hudodelstev za kriva spoznati in temu primerno kaznovati morala, — se je, kakor je zgoraj zapisano, razsodilo, in se ob enem prošnja za presojo, katero sta zatoženca proti njima radi hudodelstva poskušnega umora naloženi kazni vložila, zavrgla, ker je bila ta kazen primerno odmerjena. —“

V pravih zavoljo ločitve zakona z ozirom na živež izdani provizorijalni odloki imajo tudi po dokončani glavni pravi popolno svojo veljavo.

C. kr. deželna sodnija v Ljubljani je z odlokom od 23. maja 1878. leta, št. 2162, Urši Marolt za čas tožbe, katero je ona proti svojemu možu Francu Maroltu zavoljo ločitve od mize in postelje naperila, dovolila odločno stanovanje, ter jej odmerila mesečnega živeža 25 gld. Z razsodbo od 23. avgusta 1879, št. 1506, ločil se je zakon gledé postelje in mize med Uršo Marolt in Francem Maroltom, ter se ob enem razsodilo, da je krivda samo na strani Franca Marolta. Z odlokom od 4. septembra 1880, št. 5624, dovolila se je Urši Marolt na podlagi omenjenega odloka od 23. maja 1878, št. 2162, eksekucija zavoljo zastane alimentacije. Proti temu eksekucijskemu odloku vložil je kurator Franca Marolta, ki je zavoljo zapravljivosti preklican, o pozicijsko tožbo. V tej tožbi navajalo se je to-le:

„Z odlokom od 23. maja 1878, št. 2162, hotel se je upeljati samo provizorij za čas pravde o ločitvi zakona; ta provizorij pa se je s pravnomočno razsodbo omenjene pravde ipso jure končal. (§. 117. obč. drž. zak.)

S tukajšnjo razsodbo od 23. avgusta 1879, št. 1506, je omenjena pravda definitivno dokončana.

Ta razsodba dejala je torej omenjeni provizorijalni odlok ob moč, ker je čas, v katerem je hotel veljavo imeti, potekel in ker so ponehali pogoji, pod katerimi je bil izdan.“

C. kr. deželna sodnija je z razsodbo od 19. julija 1881, št. 4039, po tožbi razsodila iz naslednjih